

บันทึก

เรื่อง หรือข้อกฎหมายตามความในมาตรา ๔๖

แห่งพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พุทธศักราช ๒๕๖๑

ตามหนังสือของกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๒๐๗๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ส่งเรื่องการขอรับมรดกที่ประทานบัตรเหมืองแร่ของผู้ถึงแก่กรรม ซึ่งกระทรวงการอุตสาหกรรมใคร่ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายในบทบัญญัติมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ข้อเท็จจริงของเรื่องนี้สรุปได้ความว่า นายสุทธิ โสตาบรรลุ ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ได้ถึงแก่กรรมลงเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๖ นายหงอ อันก่อน ซึ่งได้รับความยินยอมจากนายปรีชา โสตาบรรลุ ผู้จัดการมรดกของนายสุทธิ ได้ยื่นเรื่องราวเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เพื่อขอรับเป็นผู้ถือประทานบัตรสืบแทนผู้ตายต่อไป แต่กระทรวงการอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นควรไม่อนุมัติ จึงสั่งยกเรื่องราวนั้นเสียเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ นายปรีชา โสตาบรรลุ ได้ยื่นเรื่องราวขอรับประทานบัตรของนายสุทธิ เพื่อประโยชน์แห่งกองมรดก กระทรวงการอุตสาหกรรมเห็นว่าเรื่องราวฉบับนี้ยื่นพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันนายสุทธิถึงแก่กรรม ซึ่งเป็นการถูกตัดสิทธิไปตามมาตรา ๔๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงได้สั่งยกเลิกเรื่องราวเสีย ในที่สุดนายปรีชาได้ยื่นอุทธรณ์ต่อกระทรวงการอุตสาหกรรมชี้แจงว่า ตามมาตรา ๔๖ เปิดช่องให้ผู้ใดผู้หนึ่งยื่นเรื่องราวขอรับประทานบัตรแทนผู้ตายได้ เมื่อนายหงอ อันก่อน ได้ยื่นเรื่องราวขอรับประทานบัตรของผู้ตายภายในกำหนด ๙๐ วันแล้ว ระยะเวลาที่กำหนดไว้ย่อมนับเป็นอายุความสะดุดหยุดลงตามหลักกฎหมายทั่วไปและจะต้องเริ่มนับใหม่ต่อไปตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗ อันเป็นวันที่ทางการได้แจ้งให้นายหงอ อันก่อนทราบว่า ไม่ยอมให้นายหงอ อันก่อนรับโอนประทานบัตรของผู้ตาย การที่นายปรีชา ได้ยื่นเรื่องราวขอรับประทานบัตรของผู้ชายเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ น.๘๒๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

^๑ มาตรา ๔๖ เมื่อผู้ถือประทานบัตรถึงแก่กรรมพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันถึงแก่กรรมเป็นต้นไปแล้ว ประทานบัตรฉบับนี้เป็นอันสิ้นอายุ เว้นไว้แต่การจะได้เป็นไปดังต่อไปนี้

ถ้าผู้แทนผู้ถึงแก่กรรมประสงค์จะถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ต่อไป ก็ให้ยื่นคำร้องขอต่อกองราชโลหกิจประจำท้องถิ่นภายในกำหนด ๙๐ วัน เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรและผู้ยื่นเรื่องราวร้องขึ้นมาได้เสียค่าธรรมเนียมครบถ้วนแล้ว รัฐบาลมีอำนาจที่จะอนุญาตให้ผู้ยื่นเรื่องราวหรือผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งผู้ยื่นเรื่องราวได้อ้างขึ้นมานั้นรับประทานบัตรทำเหมืองแร่นั้นต่อไปได้แล้วแต่จะเห็นสมควร

จึงยังอยู่ภายในกำหนด ๙๐ วันของเวลาที่เริ่มนับใหม่ การที่ทางการพิจารณาว่าเรื่องราวของตนพ้นกำหนดเวลา ๙๐ วันที่กฎหมายอนุญาตไว้ จึงยังไม่เป็นการถูกต้องตามหลักกฎหมาย

๒. กระทรวงการอุตสาหกรรมเห็นว่า ระยะเวลาที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๖ ได้กำหนดไว้เพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายเหมืองแร่โดยเฉพาะให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรถึงแก่กรรมเป็นต้นไปจนกว่าจะครบกำหนด ๙๐ วัน ถ้าผู้แทนผู้ถือประทานบัตรที่ถึงแก่กรรมประสงค์จะขอรับประทานบัตรสืบแทนต่อไป ก็จักต้องยื่นเรื่องราวภายในกำหนดนี้ จึงจะมีผลใช้ได้ ตามหลักกฎหมายมาตรานี้ มาตรา ๔๖ นี้ไม่ใช่อายุความตามหลักกฎหมายทั่วไป และตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พุทธศักราช ๒๔๖๑ ก็ไม่ได้กำหนดให้นำเอาบทบัญญัติในเรื่องอายุความตามหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับ อีกประการหนึ่ง เมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติหากจะตีความให้เป็นไปตามคำอุทธรณ์ของนายปรีชา โสตาบบรรลุโดยยอมให้อายุความสะดุดหยุดลงได้แล้ว จะบังเกิดผลเสียในการปฏิบัติในกรณีเช่นนี้ได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด กล่าวคือจะเกิดมีผู้ยื่นเรื่องราวขอรับประทานบัตรแทนผู้ตายให้ทางการพิจารณาเป็นทอด ๆ กันไปไม่รู้สิ้น ผลที่สุดจะมีผู้ยื่นเรื่องราวหลายรายและกินเวลาเป็นปี ๆ ในการพิจารณาเรื่องราวขอรับประทานบัตรแทนผู้ตายเพียงคนเดียวก็อาจเป็นไปได้ และระยะเวลาที่ล่วงพ้นในระหว่างพิจารณาเรื่องราวขอรับประทานบัตรของผู้ตายนี้ ไม่ผูกพันผู้ยื่นเรื่องราวขอรับประทานบัตรที่ทางการพิจารณาเห็นว่าไม่ควรให้เป็นผู้รับประทานบัตรของผู้ตาย ค่าเช่า ค่าธรรมเนียมและความรับผิดชอบเพื่อปฏิบัติตามประทานบัตรและสัญญาอันเกี่ยวกับประทานบัตรก็ปราศจากผู้รับผิดชอบอันจะเป็นผลเสียหายแก่รัฐบาล และกระทรวงการอุตสาหกรรมเห็นว่าเรื่องนี้เป็นปัญหากฎหมายที่ควรพิจารณาว่าอายุความตามมาตรา ๔๖ นี้จะสะดุดหยุดลงตามหลักกฎหมายทั่วไปดังข้ออ้างข้างต้นหรือไม่

๓. คณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ตามกฎหมายว่าด้วยการทำเหมืองแร่เมื่อผู้ถือประทานบัตรตายลงพ้นกำหนด ๙๐ วันไปแล้ว ประทานบัตรฉบับนั้นเป็นอันสิ้นอายุถ้าผู้แทนของผู้ตายประสงค์จะถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ต่อไป ก็จะต้องยื่นเรื่องราวภายใน ๙๐ นั้น และรัฐบาลมีอำนาจที่จะอนุญาตให้หรือไม่ก็ได้ ผลจึงเป็นว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลา ๙๐ วันดังกล่าวมาแล้ว ประทานบัตรนั้นเป็นอันสิ้นอายุ บุคคลใดจะยื่นเรื่องราวขอเป็นผู้ถือประทานบัตรที่สิ้นอายุไปแล้วนั้นหาได้ไม่ ได้ก็แต่โดยการขอประทานบัตรใหม่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการทำเหมืองแร่เท่านั้น อนึ่ง สำหรับเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ระยะเวลา ๙๐ วันเช่นนั้นหาใช่อายุความไม่ แต่เป็นเรื่องระยะเวลาสำหรับการยื่นขอถือประทานบัตรต่อไปเท่านั้น

(ลงชื่อ) เดือน บุญนาค

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๔๘๘